

31998L0030

21.7.1998.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 204/1

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 98/30/EK
(1998. gada 22. jūnijs)
par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 57. panta 2. punktu, 66. un 100.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar Līguma 189.b pantā noteikto procedūru ⁽³⁾,

(1) tā kā saskaņā ar Līguma 7.a pantu iekšējais tirgus aptver telpu bez iekšējam robežām, kurā ir nodrošināta preču, pakalpojumu un kapitāla brīva aprīte un personu brīva pārvietošanās; tā kā svarīgi ir pieņemt pasākumus, lai turpinātu iekšējā tirgus veidošanu;

(2) tā kā saskaņā ar Līguma 7.c pantu jāņem vērā atšķirības konkrētu valstu ekonomikas attīstībā, bet atbrīvojumiem jābūt īslaicīgiem un tādiem, kas pēc iespējas mazāk traucē kopējā tirgus darbību;

(3) tā kā konkurētspējīga dabasgāzes tirgus izveidošana ieņem svarīgu vietu iekšējā enerģētikas tirgus veidošanā;

(4) tā kā Padomes 1991. gada 31. maija Direktīva 91/296/EEK par gāzes transportēšanu pa tīkliem ⁽⁴⁾ un Padomes 1990. gada 29. jūnija Direktīva 90/377/EEK par Kopienas izstrādāto procedūru, lai veicinātu pārredzamību gāzes un elektrības cenās, kas noteiktas tiešajiem lietotājiem rūpniecībā ⁽⁵⁾ veido pirmo posmu iekšējā dabasgāzes tirgus izveidošanā;

(5) tā kā tagad ir jāpieņem turpmāki pasākumi, lai izveidotu iekšējo dabasgāzes tirgu;

(6) tā kā šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jāietekmē Līguma visaptveroša piemērošana, jo īpaši noteikumi par preču brīvu aprīti iekšējā tirgū un konkurences noteikumi, kā arī nav jāietekmē Komisijas pilnvaras saskaņā ar Līgumu;

(7) tā kā iekšējais dabasgāzes tirgus jāveido pakāpeniski, lai nozare elastīgi un organizēti varētu pielāgoties jaunajiem apstākļiem, un ir jāņem vērā dalībvalstu tirgu atšķirīgā struktūra;

(8) tā kā iekšējā tirgus izveidošanai dabasgāzes nozarē būtu jāatstāj labvēlīga ietekme uz sistēmu savstarpēju savienošanu un savstarpēji izmantojamību, piemēram, gāzes savienojamo īpašību dēļ;

(9) tā kā būtu jāievieš vairāki kopēji noteikumi attiecībā uz dabasgāzes nozares organizāciju un darbību; tā kā saskaņā ar subsidiaritātes principu šie noteikumi ir tikai vispārīgi principi, kas nosaka satvaru, kura sīki izstrādātu ieviešanu

⁽¹⁾ OV C 65, 14.3.1992., 14. lpp., un OV C 123, 4.5.1994., 26. lpp.

⁽²⁾ OV C 73, 15.3.1993., 31. lpp., un OV C 195, 18.7.1994., 82. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 1993. gada 17. novembra Atzinums (OV C 329, 6.12.1993., 182. lpp.), Padomes 1998. gada 12. februāra Kopējā nostāja (EK) Nr. 17/98 (OV C 91, 26.3.1998., 46. lpp.) un Eiropas Parlamenta 1998. gada 30. aprīļa Lēmums (OV C 152, 18.5.1998.), Padomes 1998. gada 11. maija Lēmums.

⁽⁴⁾ OV L 147, 12.6.1991., 37. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 95/49/EK (OV L 233, 30.9.1995., 86. lpp.).

⁽⁵⁾ OV L 185, 17.7.1990., 16. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1994. gada Pievienošanās aktu.

- veic dalībvalstis, tādējādi atļaujot katrai dalībvalstij uzturēt vai izvēlēties režīmu, kas vislabāk atbilst konkrētajam stāvoklim, jo īpaši attiecībā uz atļaujām un piegādes līgumu uzraudzību;
- (10) tā kā dabasgāzes piegāde no ārpusē ir īpaši nozīmīga dabasgāzes iegādē dalībvalstīs, kas ir ievērojami atkarīgas no gāzes importa;
- (11) tā kā dabasgāzes nozares uzņēmumiem vispār vajadzētu darboties, nejutot pret sevi vērstu diskrimināciju;
- (12) tā kā dažās dalībvalstīs var nākties uzlikt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, lai nodrošinātu stabilas piegādes, kā arī patērētāju un vides aizsardzību, ko pēc šo valstu ieskata ne vienmēr garantē neuzraudzīta brīva konkurence;
- (13) tā kā ilgtermiņa plānošana var būt viens no līdzekļiem, kā pildīt minētās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, ņemot vērā iespēju, ka trešās personas var lūgt pieeju sistēmai; tā kā dalībvalstis var uzraudzīt noslēgtos piegādes (take-or-pay) līgumus, lai būtu lietas kursā par stāvokli piegāžu jomā;
- (14) tā kā Līguma 90. panta 1. punkts uzlied dalībvalstīm pienākumu ievērot kompetences noteikumus attiecībā uz valsts uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības;
- (15) tā kā Līguma 90. panta 2. punkts paredz, ka minētie noteikumi ar īpašiem nosacījumiem attiecas uzņēmumiem, kam uzticēta pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi sniegšana; tā kā šīs direktīvas īstenošana ietekmēs minēto uzņēmumu darbību; tā kā, ievērojot 3. panta 3. punktā minēto, dalībvalstīm nav jāpiemēro 4. pants — jo īpaši attiecībā uz savu gāzes sadales infrastruktūru, — lai *de iure* vai *de facto* netraucētu gāzes uzņēmumiem pildīt vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes saistības;
- (16) tā kā, uzliedot dabasgāzes nozares uzņēmumiem sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, dalībvalstīm tādējādi ir jāievēro atbilstīgie Līguma noteikumi Eiropas Kopienu Tiesas interpretācijā;
- (17) tā kā būtu jānosaka pamatkritēriji un procedūras attiecībā uz atļaujām, ko dalībvalstis var piešķirt attiecīgo objektu celtniecībai vai ekspluatācijai saskaņā ar attiecīgās valsts sistēmu; tā kā šiem noteikumiem nebūtu jāietekmē attiecīgās valsts tiesību aktu noteikumi, kas nosaka, ka attiecīgu objektu celtniecībai vai izmantošanai ir vajadzīga atļauja; tā kā minētajai prasībai tomēr nebūtu jāierobežo konkurence nozares uzņēmumu starpā;
- (18) tā kā Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 5. jūnija Lēmums Nr. 1254/96/EK, kas nosaka virkni vadlīniju attiecībā uz Eiropas enerģētikas tīkliem ⁽¹⁾, veicina integrētu infrastruktūru attīstību dabasgāzes nozarē;
- (19) tā kā sistēmu un tiešo līniju ekspluatācijas tehniskajiem noteikumiem jābūt pārredzamiem un jānodrošina sistēmu savstarpēja izmantojamība;
- (20) tā kā jāparedz pamatnoteikumi attiecībā uz gāzes pārvaldes, glabāšanas un sašķidrinātas dabasgāzes uzņēmumiem, kā arī attiecībā uz gāzes sadales un piegādes uzņēmumiem;
- (21) tā kā kompetentām iestādēm jānodrošina pieeja uzņēmumu iekšējās grāmatvedības dokumentiem, attiecīgi ievērojot konfidencialitāti;
- (22) tā kā visu integrēto dabasgāzes uzņēmumu grāmatvedībai vajadzētu būt ļoti pārskatāmai; tā kā atšķirīgiem darbības veidiem būtu vajadzīga atsevišķa grāmatvedība, ja tas nepieciešams, lai izvairītos no diskriminācijas, šķērssubsidēšanas un citiem konkurences izkropļojumiem, attiecīgos gadījumos ņemot vērā to, ka grāmatvedībā gāzes pārvalde ietver arī pārvēršanu atpakaļ gāzē; tā kā atsevišķa grāmatvedība nebūtu jāpieprasa juridiskām personām, piemēram, preču biržām vai standartizētu nākotnes darījumu biržām, kas, izņemot tirdzniecību, neveic nevienu citu dabasgāzes uzņēmumu funkciju; tā kā integrētos grāmatvedības pārskatus par ogļūdeņraža ražošanu un saistītām darbībām var gatavot, pildot šīs direktīvas prasību par grāmatvedības pārskatu gatavošanu attiecībā uz darbībām, kas nav saistītas ar gāzi; tā kā 23. panta 3. punktā minētajā attiecīgajā informācijā vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj grāmatvedības informācija par maģistrālajiem gāzes vadiem;
- (23) tā kā pieeja sistēmai būtu jāatver saskaņā ar šo direktīvu, un rezultātā dažādu dalībvalstu tirgu vajadzētu atvērt pie

(1) OV L 161, 29.6.1996., 147. lpp. Lēmumā jaunākie grozījumi izdarīti ar Lēmumu Nr. 1047/97/EK (OV L 152, 11.6.1997., 12. lpp.).

tiekami plaši, un vajadzības gadījumā šim atvērsumam vajadzētu būt salīdzināmam; tā kā tirgus lielākai atvērtībai tajā pašā laikā nebūtu nevajadzīgi jādestabilizē dažādu dalībvalstu uzņēmumu konkurētspēja;

(24) tā kā dalībvalstu struktūru dažādības un sistēmu īpašo iezīmju dēļ būtu vajadzīgas atšķirīgas procedūras attiecībā uz pieeju sistēmām, kas darbojas saskaņā ar objektiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem;

(25) tā kā, lai izveidotu konkurētspējīgu dabasgāzes tirgu, būtu jāparedz pieeja maģistrālo gāzes vadu tīkliem; tā kā, piemēram, minētā pieeja maģistrālo gāzes vadu tīkliem ir jāaplūko atsevišķi, jo īpaši ņemot vērā īpašās ekonomiskās, tehniskās un ekspluatācijas iezīmes, kas attiecas uz šiem tīkliem; tā kā šīs direktīvas noteikumi nekādā gadījumā neietekmē attiecīgo valstu nodokļu noteikumus;

(26) tā kā būtu jāpieņem noteikumi attiecībā uz tiešo līniju atļaujām, ierīkošanu un izmantošanu;

(27) tā kā būtu jāparedz aizsardzības pasākumi un strīdu izšķiršanas procedūras;

(28) tā kā būtu jāizvairās no dominances ļaunprātīgas izmantošanas vai cenu nosīšanas;

(29) tā kā dažas dalībvalstis varētu piedzīvot īpašas grūtības, pielāgojot savas sistēmas, būtu jāparedz pagaidu atbrīvojumi;

(30) tā kā ilgtermiņa piegādes līgumus reāli izmanto tirgū, lai nodrošinātu gāzes piegādi dalībvalstīm; tā kā jo īpaši būtu jāparedz atbrīvojumi no dažiem šīs direktīvas noteikumiem tiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas ir sastapušies vai varētu sastapties ar nopietnām ekonomiskām grūtībām savu piegādes saistību dēļ; tā kā šiem atbrīvojumiem nebūtu jāapdraud šīs direktīvas mērķis, kas paredz iekšējā dabasgāzes tirgus liberalizēšanu; tā kā visi piegādes līgumi, kas noslēgti vai pagarināti pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, būtu jānoslēdz apdomīgi, lai netraucētu tirgus būtisku

atvēršanu; tā kā minētajiem atbrīvojumiem tāpēc būtu jānosaka laika un apjoma ierobežojumi, un tie būtu jānosaka pārredzamā veidā Komisijas uzraudzībā;

(31) tā kā īpaši noteikumi ir vajadzīgi attiecībā uz tirgiem un investīcijām citās teritorijās, kas vēl nav pietiekami attīstītas; tā kā atbrīvojumiem attiecībā uz minētajiem tirgiem un jomām būtu jānosaka laika un apjoma ierobežojumi; tā kā pārredzamības un viendabības dēļ Komisijai būtu jāieņem nozīmīga vieta minēto atbrīvojumu piešķiršanā;

(32) tā kā šī direktīva turpina liberalizāciju; tā kā pēc šīs direktīvas ieviešanas tirdzniecībā ar dabasgāzi starp dalībvalstīm tomēr saglabāsies daži šķēršļi; tā kā priekšlikumi par iekšējā dabasgāzes tirgus darbības uzlabošanu būtu jāiesniedz, ņemot vērā pieredzi; tā kā Komisijai tāpēc būtu jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

JOMA UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Šī direktīva nosaka kopējus dabasgāzes pārvades, sadales, piegādes un uzglabāšanas noteikumus. Tā paredz noteikumus, kas attiecas uz dabasgāzes nozares organizāciju un darbību, to skaitā sašķidrinātu dabasgāzi (SDG), pieeju tirgum, sistēmu ekspluatāciju un kritērijiem un procedūrām, kas piemērojamas, lai piešķirtu atļaujas dabasgāzes pārvadei, sadalei, piegādei un uzglabāšanai.

2. pants

Šajā direktīvā:

1. "Dabasgāzes uzņēmums" nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas veic vismaz vienu no šādām funkcijām: dabasgāzes, to skaitā SDG, ražošana, pārvade, sadale, piegāde, iegāde vai uzglabāšana, un atbild par komerciāliem, tehniskiem un/vai uzturēšanas uzdevumiem, kas saistīti ar šīm funkcijām, bet šo personu kategorijā neietilpst tiešais patērētājs.

2. "Maģistrālo gāzes vadu tīkls" nozīmē jebkuru vadu vai vadu tīklu, ko izmanto un/vai ierīko naftas vai gāzes ražošanas projektā vai izmanto, lai pārvadītu dabasgāzi no viena vai vairākiem minētajiem projektiem uz pārstrādes uzņēmumu vai terminālu vai piekrastes izkraušanas galējo terminālu.
3. "Pārvade" nozīmē dabasgāzes transportēšanu pa augsta spiediena vadu tīklu, izņemot maģistrālo gāzes vadu tīklu, lai to piegādātu patērētājiem.
4. "Gāzes pārvades uzņēmums" nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas veic gāzes pārvadi.
5. "Sadale" nozīmē dabasgāzes transportēšanu pa vietējiem vai reģionālajiem gāzes vadu tīkliem, lai piegādātu to patērētājiem.
6. "Gāzes sadales uzņēmums" nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas veic gāzes sadali.
7. "Piegāde" nozīmē dabasgāzes, to skaitā SDG, piegādi un/vai pārdošanu patērētājiem.
8. "Gāzes piegādes uzņēmums" nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas veic gāzes piegādi.
9. "Uzglabāšanas iekārta" nozīmē iekārtu, ko izmanto dabasgāzes uzkrāšanai un kas pieder vai ko ekspluatē dabasgāzes uzņēmums, izņemot dabasgāzes daļu, ko izmanto ražošanā.
10. "Gāzes uzglabāšanas uzņēmums" nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas veic gāzes uzglabāšanu.
11. "SDG iekārta" nozīmē terminālu, ko izmanto dabasgāzes sašķidrināšanai vai SDG izkraušanai, uzglabāšanai un pārveidošanai par dabasgāzi.
12. "Sistēma" nozīmē visus gāzes pārvades tīklus un/vai gāzes sadales tīklus, un/vai SDG iekārtas, kas pieder un/vai ko ekspluatē dabasgāzes uzņēmums, to skaitā šā uzņēmuma iekārtas, kas nodrošina palīgpakalpojumus, un saistītie uzņēmumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pieeju gāzes pārvadei un sadales.
13. "Savstarpēji saistīta sistēma" nozīmē vairākas sistēmas, kas ir saistītas savā starpā.
14. "Tieša līnija" nozīmē dabasgāzes vadu, kas papildina savstarpēji saistīto sistēmu.
15. "Integrēts dabasgāzes uzņēmums" nozīmē vertikāli vai horizontāli integrētu uzņēmumu.
16. "Vertikāli integrēts uzņēmums" nozīmē dabasgāzes uzņēmumu, kas veic divas vai vairākas darbības — dabasgāzes ražošanu, pārvadi, sadali, piegādi vai uzglabāšanu.
17. "Horizontāli integrēts uzņēmums" nozīmē uzņēmumu, kas veic vismaz vienu no dabasgāzes ražošanas, pārvades, sadales, piegādes vai uzglabāšanas funkcijām un vienu darbību, kas nav saistīta ar gāzi.
18. "Saistīts uzņēmums" nozīmē saistītus uzņēmumus tādā nozīmē, kā to paredz 41. pants Padomes 1983. gada 13. jūnija Septītajā Direktīvā 83/349/EEK, kuras pamatā ir Līguma par konsolidētajiem pārskatiem 54. panta 3. punkta g) apakšpunkts ⁽¹⁾, un/vai saistītus uzņēmumus tās pašas direktīvas 33. panta 1. punkta nozīmē, un/vai uzņēmumus, kas pieder vieniem un tiem pašiem akcionāriem.
19. "Sistēmas lietotājs" nozīmē visas fiziskās un juridiskās personas, kas veic piegādes sistēmai vai saņem piegādes no sistēmas.
20. "Patērētāji" nozīmē dabasgāzes vairumtirdzniecības vai tiešos patērētājus un dabasgāzes uzņēmumus, kas pērk dabasgāzi.
21. "Tiešais patērētājs" nozīmē patērētāju, kas pērk dabasgāzi lietošanai savām vajadzībām.
22. "Vairumtirdzniecības patērētāji", ja dalībvalstis atzīst to esamību, nozīmē visas fiziskas vai juridiskas personas, kas pērk un pārdod dabasgāzi un kas neveic gāzes pārvadi vai sadali sistēmā, kurā tie atrodas, vai ārpus tās.
23. "Ilgtermiņa plānošana" nozīmē dabasgāzes uzņēmumu piegāžu un transportēšanas jaudas plānošanu ilgtermiņā, lai apmierinātu sistēmas pieprasījumu pēc dabasgāzes, diversificētu avotus un nodrošinātu piegādes patērētājiem.
24. "Jauns tirgus" nozīmē dalībvalsti, kuras pirmā ilgtermiņa dabasgāzes piegādes līguma pirmā komerciālā piegāde ir notikusi ne vairāk kā pirms 10 gadiem.
25. "Drošība" nozīmē gan piegāžu un rezervju drošību, gan arī tehnisko drošību.

⁽¹⁾ OV L 193, 18.7.1983., 1. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1994. gada Pievienošanās aktu.

II NODAĻA

NOZARES ORGANIZĀCIJAS VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

3. pants

1. Pamatojoties uz institucionālo organizāciju un ņemot vērā subsidiaritātes principu, dalībvalstis nodrošina to, ka, neskarot 2. punktu, dabasgāzes uzņēmumi darbojas saskaņā ar šīs direktīvas principiem, lai izveidotu konkurētspējīgu dabasgāzes tirgu, un uzņēmumi netiek diskriminēti attiecībā uz to tiesībām vai pienākumiem.

2. Pilnībā ņemot vērā attiecīgos Līguma noteikumus un jo īpaši tā 90. pantu, dalībvalstis vispārējās ekonomiskās interesēs var uzlikt dabasgāzes uzņēmumiem sabiedrisku pakalpojumu sniegšanas saistības, kas var attiekties uz drošību, to skaitā uz piegāžu drošību, piegāžu regularitāti, kvalitāti un cenu, kā arī uz vides aizsardzību. Minētās saistības ir precīzi definētas, pārredzamas, nediskriminējošas un kontrolējamas; dalībvalstis šīs saistības un pārskatītās saistības tūlīt publicē un dara zināmas Komisijai. Kā līdzekli, lai īstenotu sabiedrisku pakalpojumu sniegšanu attiecībā uz piegāžu drošību, tās dalībvalstis, kas to vēlas, var ieviest ilgtermiņa plānošanu, ņemot vērā iespēju, ka pieeju sistēmai var lūgt trešās personas.

3. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 4. panta noteikumus attiecībā uz gāzes sadali, ciktāl šo noteikumu piemērošana *de iure* vai *de facto* radītu šķēršļus to saistību izpildei, kas uzņēmumiem uzlikta vispārējās ekonomiskās interesēs, un ciktāl tas neskar tirdzniecības attīstību tādā mērā, kas būtu pretrunā ar Kopienas interesēm. Kopienas interesēs *inter alia* ietilpst konkurence attiecībā uz tiesīgiem patērētājiem saskaņā ar šo direktīvu un Līguma 90. pantu.

4. pants

1. Ja ir vajadzīga atļauja (piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums), lai celtu vai ekspluatētu dabasgāzes objektus, dalībvalstis vai jebkura cita kompetenta iestāde, ko tās norīko, izsniedz atļauju celt un/vai izmantot minētos objektus, vadus un saistītās iekārtas teritorijā saskaņā ar 2. līdz 4. pantu. Dalībvalstis vai jebkura cita kompetenta iestāde, ko tās norīko, uz tā paša pamata var izsniegt atļaujas arī par dabasgāzes piegādi, kā arī vairumtirdzniecības patērētājiem.

2. Ja dalībvalstīs darbojas atļauju piešķiršanas sistēma, tās nosaka objektīvus un nediskriminējošus kritērijus, kas jāievēro uzņēmumam, kurš lūdz atļauju celt un/vai ekspluatēt dabasgāzes objektus vai lūdz atļauju dabasgāzes piegāžu veikšanai. Nediskriminējošos kritērijus un atļauju piešķiršanas procedūras tiek publicētas.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka atļaujas izsniegšanas atteikuma iemesli ir objektīvi un nediskriminējoši, un tos dara zināmus pretendenta. Minēto atteikumu iemeslus nosūta Komisijai zināšanai. Dalībvalstis izstrādā procedūru, kas ļauj pretendenta pārsūdzēt minēto atteikumu.

4. Lai attīstītu jaunas piegādes teritorijas un kopumā nodrošinātu efektīvu darbību, neskarot 20. pantu, dalībvalstis var atteikties turpmāk piešķirt atļauju gāzes sadales vadu sistēmas celtniecībai un ekspluatēšanai konkrētā teritorijā pēc tam, kad attiecīgās vadu sistēmas jau ir uzceltas vai ir izteikts priekšlikums tās uzcelt attiecīgajā teritorijā, un ja esošā vai piedāvātā jauda nav izmantota pilnībā.

5. pants

Dalībvalstis nodrošina to, ka tiek izstrādāti un ir pieejami tehniskie noteikumi, kas nosaka obligātās tehniskās konstrukcijas un ekspluatācijas prasības attiecībā uz pieslēgumu SDG objektu sistēmai, uzglabāšanas objektiem, citām gāzes pārvades vai sadales sistēmām un tiešajām līnijām. Šie tehniskie noteikumi nodrošina sistēmu savstarpēju izmantojamību un ir objektīvi un nediskriminējoši. Tos dara zināmus Komisijai saskaņā ar 8. pantu Padomes 1983. gada 28. marta Direktīvā 83/189/EEK, ar ko nosaka informācijas sniegšanas procedūru tehnisko standartu un noteikumu jomā ⁽¹⁾.

III NODAĻA

GĀZES PĀRVADE, UZGLABĀŠANA UN SDG

6. pants

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka gāzes pārvades, uzglabāšanas un SDG uzņēmumi darbojas saskaņā ar 7. un 8. pantu.

⁽¹⁾ OV L 109, 26.4.1983., 8. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 96/139/EK (OV L 32, 10.2.1996., 31. lpp.).

7. pants

1. Katrs gāzes pārvades, uzglabāšanas un/vai SDG uzņēmums saskaņā ar saimnieciskajiem nosacījumiem ekspluatē, uztur un attīsta drošus, stabilus un efektīvus gāzes pārvades, uzglabāšanas un/vai SDG objektus, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības prasības.

2. Jebkurā gadījumā gāzes pārvades, uzglabāšanas un/vai SDG uzņēmums nediskriminē sistēmas lietotājus vai sistēmas lietotāju grupas, jo īpaši par labu šā uzņēmuma saistītajiem uzņēmumiem.

3. Katrs gāzes pārvades, uzglabāšanas un/vai SDG uzņēmums sniedz citiem gāzes pārvades uzņēmumiem, gāzes uzglabāšanas uzņēmumiem un/vai gāzes sadales uzņēmumiem pietiekamu informāciju, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes transportēšana un uzglabāšana var notikt tādā veidā, kas ir savietojams ar savstarpēji savienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību.

8. pants

1. Neskarot 12. pantu vai jebkuru citu tiesisku pienākumu izpaust informāciju, katrs gāzes pārvades, uzglabāšanas un/vai SDG uzņēmums ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli svarīgu informāciju, kas iegūta saimnieciskajā darbībā.

2. Kad gāzes pārvades uzņēmumi vai saistīti uzņēmumi pārdod vai pērk dabasgāzi, gāzes pārvades uzņēmumi ļaunprātīgi neizmanto komerciāli svarīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot tām pieeju sistēmai vai vienojoties par šādu pieeju.

IV NODAĻA

GĀZES SADALE UN PIEGĀDE

9. pants

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka gāzes sadales uzņēmumi darbojas saskaņā ar 10. un 11. pantu.

2. Dalībvalstis var uzlikt gāzes sadales uzņēmumiem un/vai piegādes uzņēmumiem pienākumu veikt piegādes konkrētā teritorijā esošiem patērētājiem vai noteiktas kategorijas patērētājiem, vai abām šīm patērētāju grupām. Minēto piegāžu tarifu var regulēt, piemēram, lai nodrošinātu vienādu attieksmi pret attiecīgajiem patērētājiem.

10. pants

1. Katrs gāzes sadales uzņēmums saskaņā ar saimnieciskajiem nosacījumiem ekspluatē, uztur un attīsta drošu, stabilu un efektīvu sistēmu, pienācīgi ņemot vērā vides aizsardzības prasības.

2. Jebkurā gadījumā gāzes sadales uzņēmums nediskriminē sistēmas lietotājus vai sistēmas lietotāju grupas, it īpaši par labu šā uzņēmuma saistītajiem uzņēmumiem.

3. Katrs gāzes sadales uzņēmums sniedz citiem gāzes sadales uzņēmumiem un/vai pārvades uzņēmumiem, un/vai uzglabāšanas uzņēmumiem pietiekamu informāciju, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes transportēšana un uzglabāšana var notikt tādā veidā, kas ir savietojams ar savstarpēji savienotas sistēmas drošu un efektīvu darbību.

11. pants

1. Neskarot 12. pantu vai jebkuru citu tiesisku pienākumu izpaust informāciju, katrs gāzes sadales uzņēmums ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli svarīgu informāciju, kas iegūta saimnieciskajā darbībā.

2. Kad gāzes sadales uzņēmumi vai saistīti uzņēmumi pārdod vai pērk dabasgāzi, gāzes sadales uzņēmumi ļaunprātīgi neizmanto komerciāli svarīgu informāciju, kas iegūta no trešām personām, nodrošinot tām pieeju sistēmai vai vienojoties par šādu pieeju.

V NODAĻA

ATSEVIŠĶA UZSKAITE UN GRĀMATVEDĪBAS PĀRRLEDZAMĪBA

12. pants

Dalībvalstīm vai jebkurai citai kompetentai iestādei, ko tās norīko, to skaitā 21. panta 2. punktā un 23. panta 3. punktā minētajām strīdu izšķiršanas iestādēm, ir tiesības piekļūt dabasgāzes uzņēmumu grāmatvedības dokumentiem, kā norādīts 13. pantā, ar kuriem tām jāiepazīstas³, lai tās varētu veikt savas funkcijas. Dalībvalstis un visas norīkotās kompetentās iestādes, tajā skaitā strīdu izšķiršanas iestādes, ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli svarīgu informāciju. Dalībvalstis var noteikt izņēmumus attiecībā uz konfidencialitātes principu, ja tas nepieciešams, lai kompetentās iestādes varētu veikt savas funkcijas.

13. pants

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes uzņēmumu grāmatvedību ved saskaņā ar šā panta 2. līdz 5. punktu.

2. Neatkarīgi no to īpašuma vai juridiskā statusa dabasgāzes uzņēmumi sastāda, iesniedz revīzijai un publicē savus gada pārskatus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību gada pārskatiem, kuri pieņemti, ievērojot Padomes 1978. gada 25. jūlija Ceturto direktīvu 78/660/EEK, kuras pamatā ir Līguma par dažu uzņēmēj sabiedrību veidu gada pārskatiem 54. panta 3. punkta g) apakšpunkts ⁽¹⁾.

Uzņēmumi, kam nav tiesiska pienākuma publicēt savus gada pārskatus, savā galvenajā birojā glabā šo pārskatu kopiju, kas ir pieejama sabiedrībai.

3. Integrēti dabasgāzes uzņēmumi iekšējā grāmatvedībā atsevišķi uzskaita dabasgāzes pārvadi, sadali un uzglabāšanu un vajadzības gadījumā — veic konsolidētu uzskaiti par darbību, kas nav saistīta ar gāzi, kā tas būtu jādara, ja attiecīgās darbības veiktu atsevišķi uzņēmumi, lai izvairītos no diskriminācijas, šķērsubsidēšanas un konkurences izkropļošanas. Minētajā iekšējā grāmatvedībā ietilpst bilance un peļņas un zaudējumu pārskats par katru darbības veidu.

Ja piemēro 16. pantu un sistēmas pieejas pamatā ir vienota maksa par gāzes pārvadi un sadali, gāzes pārvades un sadales grāmatvedību var apvienot.

4. Savā iekšējā grāmatvedībā uzņēmumi precīzē noteikumus attiecībā uz aktīvu un pasīvu, izdevumu un ieņēmumu sadali, kā arī attiecībā uz amortizāciju, neskarot attiecīgās valsts grāmatvedības noteikumus, ko tie ievēro, gatavojot 3. punktā minētos atsevišķos pārskatus. Šos noteikumus var grozīt tikai ārkārtas gadījumos. Minētos grozījumus norāda un pienācīgi pamato.

5. Gada pārskatu piezīmēs norāda visus noteikta apjoma darījumus, kas veikti ar saistītiem uzņēmumiem.

⁽¹⁾ OV L 222, 14.8.1978., 11. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 94/8/EK (OV L 82, 25.3.1994., 33. lpp.).

VI NODAĻA

PIEEJA SISTĒMAI

14. pants

Lai organizētu pieeju sistēmai, dalībvalstis var izvēlēties vienu vai abas no 15. un 16. pantā minētajām procedūrām. Šīs procedūras darbojas saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem.

15. pants

1. Ja par pieeju notiek pārrunas, dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai dabasgāzes uzņēmumi un tiesīgie patērētāji tajā teritorijā, uz ko attiecas savstarpēji saistīta sistēma, vai ārpus tās, var vienoties par pieeju sistēmai, lai savā starpā noslēgtu piegādes līgumus, pamatojoties uz brīvprātīgiem komerciāliem nolīgumiem. Pušu pienākums ir labticīgi vienoties par pieeju sistēmai.

2. Līgumus par pieeju sistēmai slēdz ar attiecīgajiem dabasgāzes uzņēmumiem. Dalībvalstis pieprasa, lai dabasgāzes uzņēmumi publicē sistēmas izmantošanas galvenos komerciālos nosacījumus viena gada laikā pēc šīs direktīvas ieviešanas un pēc tam — reizi gadā katru gadu.

16. pants

Dalībvalstis, kas izvēlas regulētas pieejas procedūru, veic nepieciešamos pasākumus, lai dabasgāzes uzņēmumiem un tiesīgajiem patērētājiem tajā teritorijā, uz ko attiecas savstarpēji saistīta sistēma, vai ārpus tās, piešķirtu tiesības uz pieeju sistēmai, pamatojoties uz minētās sistēmas izmantošanas publicētajiem tarifiem un/vai citiem noteikumiem un nosacījumiem. Tiesīgajiem patērētājiem var piešķirt pieejas tiesības, ļaujot tiem slēgt piegādes līgumus ar konkurējošiem dabasgāzes uzņēmumiem, kas nav sistēmas vai saistīta uzņēmuma īpašnieki un/vai apsaimniekotāji.

17. pants

1. Dabasgāzes uzņēmumi var atteikties pieeju sistēmai, pamatojot to ar jaudas trūkumu vai to, ka pieeja sistēmai neļaus tiem pildīt 3. panta 2. punktā minētās sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, kas tiem uzliktas, vai pamatojoties uz nopietnām ekonomiskām un finansiālām grūtībām ar piegādes līgumiem, ņemot

vērā 25. pantā minētos kritērijus un procedūras un dalībvalsts izvēlēto alternatīvu saskaņā ar minētā panta 1. punktu. Šāds atteikums ir pienācīgi jāpamato.

2. Dalībvalstis var veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes uzņēmums, kas atsaka pieeju sistēmai, pamatojoties uz jaudas trūkumu vai pieslēguma trūkumu, veic vajadzīgos uzlabojumus, ciktāl tas ir ekonomiski izdevīgi, vai arī tad, ja potenciālais patērētājs ir gatavs maksāt par šiem uzlabojumiem. Dalībvalstis veic attiecīgos pasākumus, ja dalībvalstis piemēro 4. panta 4. punktu.

18. pants

1. Dalībvalstis precizē tiesīgos patērētājus, proti, tos patērētājus šo valstu teritorijā, kas ir tiesībspējīgi slēgt līgumus par dabasgāzes pirkšanu vai pārdošanu saskaņā ar 15. un 16. pantu, ar noteikumu, ka šajā kategorijā jāietver visi šā panta 2. punktā minētie patērētāji.

2. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka vismaz šādus patērētājus sauc par tiesīgiem patērētājiem:

- ražotāji, kas ražo enerģiju no gāzes, neatkarīgi no to patēriņa līmeņa gadā; lai aizsargātu elektroenerģijas tirgus stabilitāti, dalībvalstis tomēr var noteikt sliekšni attiecībā uz apvienotās siltumenerģijas un elektroenerģijas ražotāju tiesīgumu, kas nedrīkst pārsniegt pārējiem tiešajiem patērētājiem noteikto sliekšni. Par šādiem sliekšņiem ziņo Komisijai,
- citi tiešie patērētāji, kas patērē vairāk nekā 25 miljonus kubikmetru gāzes gadā, par pamatu ņemot patēriņa vietu.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka 1. punktā minēto tiesīgo patērētāju definēšanas rezultātā tirgus atvērums palielinās vismaz par 20 % no kopējā gāzes patēriņa gadā attiecīgās valsts gāzes tirgū.

4. Šā panta 3. punktā minētie procenti sasniedz 28 % no kopējā gāzes patēriņa gadā attiecīgās valsts gāzes tirgū, kad ir pagājuši pieci gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, un 33 % no minētā patēriņa, kad ir pagājuši 10 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

5. Ja 1. punktā minēto tiesīgo patērētāju definēšanas rezultātā tirgus atvērums palielinās par vairāk nekā 30 % no kopējā gāzes

patēriņa gadā attiecīgās valsts gāzes tirgū, attiecīgā dalībvalsts var grozīt tiesīgo patērētāju definīciju, lai tirgus atvērums nenokristos zem 30 % no minētā patēriņa. Dalībvalstis līdzsvaroti groza tiesīgo patērētāju definīciju, neradot konkrētus neizdevīgus apstākļus atsevišķām tiesīgo patērētāju grupām vai veidiem, tā vietā ņemot vērā esošo tirgus struktūru.

6. Dalībvalstis veic šādus pasākumus, lai nodrošinātu šo valstu dabasgāzes tirgus atvēruma palielināšanos 10 gadu laikā:

— 2. punkta otrajā ievilkumā noteikto sliekšni tiesīgajiem patērētājiem, izņemot ražotājus, kas ražo enerģiju no gāzes, samazina līdz 15 miljoniem kubikmetru gadā, pamatojoties uz patēriņa vietu, kad ir pagājuši 5 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, un līdz 5 miljoniem kubikmetru gadā, pamatojoties uz minēto patēriņa vietu, kad ir pagājuši 10 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā

— 5. punktā minētie procenti sasniedz 38 % no kopējā gāzes patēriņa gadā attiecīgās valsts gāzes tirgū, kad ir pagājuši pieci gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā, un 43 % no minētā patēriņa, kad ir pagājuši 10 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

7. Jaunajiem tirgiem šajā pantā paredzēto pakāpenisko tirgus atvēršanu sāks piemērot pēc 26. panta 2. punktā minētā atbrīvojuma termiņa beigām.

8. Gāzes sadales uzņēmumi, ja saskaņā ar 1. punktu tie vēl nav atzīti par tiesīgiem patērētājiem, ir tiesībspējīgi slēgt dabasgāzes līgumus saskaņā ar 15. un 16. pantu par dabasgāzes daudzumu, ko patērē šo uzņēmumu patērētāji, kuri atzīti par tiesīgiem attiecīgajā gāzes sadales sistēmā, lai veiktu piegādes šiem patērētājiem.

9. Katru gadu līdz 31. janvārim dalībvalstis publicē 1. punktā minēto tiesīgo patērētāju definīcijas kritērijus. Šo informāciju kopā ar pārējo atbilstīgo informāciju, kas pamato tirgus atvēršanu saskaņā ar šo pantu, nosūta Komisijai publicēšanai *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*. Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts groza savas specifikācijas, ja tās rada šķēršļus šīs direktīvas pareizai piemērošanai attiecībā uz dabasgāzes iekšējā tirgus netraucētu darbību. Ja attiecīgā dalībvalsts neizpilda šo prasību trīs mēnešu laikā, galīgo lēmumu pieņem saskaņā ar I procedūru, ko paredz 2. pants Padomes 1987. gada 13. jūlija Lēmumā 87/373/EEK, kurā noteiktas procedūras Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanai ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ OV L 197, 18.7.1987., 33. lpp.

19. pants

1. Lai izvairītos no neatbilstības gāzes tirgus atvēršanā 28. pantā minētajā laikposmā:

- a) neaizliedz slēgt līgumus par gāzes piegādi saskaņā ar 15., 16. un 17. pantu ar tiesīgu patērētāju citas dalībvalsts sistēmā, ja abās iesaistītajās sistēmās patērētāju uzskata par tiesīgu;
- b) ja a) apakšpunktā minētos darījumus atsaka, jo patērētājs ir tiesīgs tikai vienā no abām sistēmām, ņemot vērā stāvokli tirgū un kopējās intereses, Komisija var likt atsacītājam pusei veikt vajadzīgo gāzes piegādi pēc tās dalībvalsts pieprasījuma, kurā atrodas tiesīgais patērētājs.

2. Vienlaikus ar 28. pantā paredzēto procedūru un grafiku un vēlākais, pēc tam, kad ir pagājuši puse no minētajā pantā paredzētā laikposma, Komisija pārskata šā panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanu, pamatojoties uz tirgus attīstību un ņemot vērā kopējās intereses. Ņemot vērā pieredzi, Komisija novērtē šo stāvokli un ziņo par visām iespējamajām neatbilstībām gāzes tirgus atvēršanā saistībā ar 1. punkta b) apakšpunktu.

20. pants

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai:

— to teritorijā reģistrētie dabasgāzes uzņēmumi varētu veikt piegādes šīs direktīvas 18. pantā minētajiem patērētājiem, izmantojot tiešu līniju,

— dabasgāzes uzņēmumi varētu veikt piegādes visiem tiesīgajiem patērētājiem šo valstu teritorijā, izmantojot tiešu līniju.

2. Ja tiešo līniju celtniecībai vai ekspluatācijai ir vajadzīga atļauja (piemēram, licence, atļauja, koncesija, piekrišana vai apstiprinājums), dalībvalstis vai to norikota kompetenta iestāde nosaka kritērijus, ar kādiem piešķir atļaujas minēto līniju celtniecībai vai ekspluatācijai to teritorijā. Šiem kritērijiem jābūt objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem.

3. Dalībvalstis var izsniegt atļaujas tiešas līnijas celtniecībai, uz ko attiecas atteikums atļaut pieeju sistēmai saskaņā ar 17. pantu vai strīda izšķiršanas procedūras uzsākšana saskaņā ar 21. pantu.

21. pants

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka puses labticīgi vienojas par pieeju sistēmai un ka neviens no tām ļaunprātīgi neizmanto savu stāvokli pārrunās, lai nepieļautu šo pārrunu sekmīgu iznākumu.

2. Dalībvalstis norīko kompetentu iestādi, kam jābūt neatkarīgai no iesaistītajām pusēm, lai tā paātrināti izšķirtu strīdus, kas saistās ar attiecīgajām pārrunām. Minētā iestāde jo īpaši izšķir strīdus saistībā ar pārrunām un pieejas atteikumu, uz ko attiecas šī direktīva. Kompetentā iestāde savus secinājumus iesniedz tūlīt vai, ja iespējams, 12 nedēļu laikā pēc iepazīšanās ar strīdu. Regresa prasījums, kas iesniegts šai iestādei, neskar pārsūdzības tiesības saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

3. Pārrobežu strīda gadījumā strīda izšķirēja iestāde ir strīda izšķirēja iestāde, kuras kompetencē ietilpst tā dabasgāzes uzņēmuma sistēma, kurš atsaka sistēmas izmantošanu vai pieeju tai. Ja pārrobežu strīda gadījumā attiecīgā sistēma ir vairāk nekā vienas minētās iestādes kompetencē, iestādes apspriežas, lai nodrošinātu šīs direktīvas noteikumu konsekvētu piemērošanu.

22. pants

Dalībvalstis izveido atbilstīgus un efektīvus regulēšanas, kontroles un pārredzamības mehānismus, lai izvairītos no dominances ļaunprātīgas izmantošanas, jo īpaši kaitējot patērētājiem, un no cenu nosīšanas. Šajos mehānismos ņem vērā Līguma noteikumus un jo īpaši tā 86. pantu.

23. pants

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka dabasgāzes uzņēmumi un patērētāji, kam saskaņā ar 18. pantu jābūt tiesīgiem, neatkarīgi no to atrašanās vietas var piekļūt maģistrālo gāzes vadu tīkliem, to skaitā objektiem, kas sniedz tehniskos pakalpojumus, kuri ir var būt vajadzīgi minētās pieejas sakarā, saskaņā ar šo pantu, izņemot šo tīklu un objektu sastāvdaļas, ko izmanto vietējās ražošanas darbībām tur, kur gāzi iegūst. Pasākumus dara zināmus Komisijai saskaņā ar 29. panta noteikumiem.

2. Šā panta 1. punktā minēto pieeju nodrošina tādā veidā, kādā to noteikusi dalībvalsts saskaņā ar attiecīgajiem tiesiskajiem instrumentiem. Dalībvalstis par mērķi izvirza godīgu un atklātu pieeju, konkurētspējīga dabasgāzes tirgus izveidi un izvairīšanos

no dominances ļaunprātīgas izmantošanas, ņemot vērā piegāžu drošību un regularitāti, pieejamo vai attiecīgi iegūstamo jaudu un vides aizsardzību. Var ņemt vērā arī šo:

- a) vajadzība atteikt pieeju, ja tehniskās specifikācijas nav savietojamas, un šo nesavietojamību nav iespējams novērst pieņemamā veidā;
- b) vajadzība izvairīties no grūtībām, ko nav iespējams novērst pieņemamā veidā un kas varētu traucēt efektīvu kārtējo un plānoto ogļūdeņražu ieguvī nākotnē, to skaitā no gāzes laukiem ar zemu ekonomisku dzīvotspēju;
- c) vajadzība ievērot gāzes piegādes tīkla īpašnieka vai apsaimniekotāja pienācīgi pamatotas vajadzības attiecībā uz gāzes transportēšanu un pārstrādi, kā arī pārējo maģistrālo gāzes vadu tīkla lietotāju vai attiecīgo pārstrādes vai apstrādes objektu intereses, kas var būt skartas, un
- d) vajadzība piemērot likumus un administratīvās procedūras atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, lai izsniegtu atļauju ražošanai vai maģistrālo tīklu attīstīšanai.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka darbojas strīdu izšķiršanas sistēma, to skaitā iestāde, kas nav atkarīga no iesaistītajām pusēm un kam ir pieejama visa attiecīgā informācija, lai varētu paātrināti izšķirt strīdus, kas attiecas uz pieeju maģistrālo gāzes vadu tīkliem, ņemot vērā 2. punktā minētos kritērijus un to personu skaitu, kas varētu iesaistīties pārrunās par pieeju attiecīgajiem tīkliem.

4. Pārrobežu strīdu gadījumā piemēro tās dalībvalsts strīdu izšķiršanas sistēmu, kuras jurisdikcijā atrodas maģistrālo gāzes vadu tīkls, kam pieeja ir atteikta. Ja pārrobežu strīdu gadījumā attiecīgā sistēma ir vairāk nekā vienas dalībvalsts kompetencē, attiecīgā dalībvalsts apspriežas, lai nodrošinātu šīs direktīvas noteikumu konsekventu piemērošanu.

VII NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

24. pants

1. Ja enerģētikas tirgū rodas pēkšņa krīze vai ir apdraudēta personu, aparātu vai iekārtu fiziskā drošība vai aizsardzība, vai sistē

mas integritāte, dalībvalsts var īstenot nepieciešamos pagaidu drošības pasākumus.

2. Tādiem pasākumiem iespējami mazāk jātraucē iekšējā tirgus darbība, un tie nedrīkst būt plašāki nekā noteikti nepieciešams, lai novērstu pēkšņās grūtības.

3. Attiecīgā dalībvalsts par šiem pasākumiem tūlīt informē citas dalībvalstis un Komisiju, kas var pieņemt lēmumu, ka attiecīgajai dalībvalstij jāgroza vai jāatceļ minētie pasākumi, ciktāl tie izkropļo konkurenci un negatīvi ietekmē tirdzniecību tadā veidā, kas neatbilst kopējām interesēm.

25. pants

1. Ja dabasgāzes uzņēmums sastopas vai uzskata, ka sastapsies ar nopietnām ekonomiskām un finansiālām grūtībām sakarā ar piegādes (take-or-pay) saistībām, ko tas uzņēmis vienā vai vairākos gāzes iegādes līgumos, attiecīgajai dalībvalstij vai norīkotajai kompetentajai iestādei var iesniegt lūgumu piešķirt pagaidu atbrīvojumu no 15. un/vai 16. panta noteikumu piemērošanas. Saskaņā ar dalībvalstu izvēli līgumus var iesniegt individuāli vai nu pirms, vai pēc sistēmas pieejas atteikuma. Dalībvalstis var arī ļaut, lai dabasgāzes uzņēmums izvēlas, vai iesniegt lūgumu pirms vai pēc sistēmas pieejas atteikuma. Ja dabasgāzes uzņēmums ir atteicis pieeju, lūgumu iesniedz nekavējoties. Lūgumiem pievieno visu atbilstīgo informāciju par problēmas raksturu un apjomu un gāzes uzņēmuma centieniem atrisināt problēmu.

Ja nav pieejami pieņemami alternatīvi risinājumi, kā arī, ņemot vērā 3. punkta noteikumus, dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu.

2. Dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde tūlīt Komisijai dara zināmu savu lēmumu piešķirt atbrīvojumu, kā arī visu atbilstīgo informāciju, kas attiecas uz atbrīvojumu. Šo informāciju Komisijai var iesniegt apkopotā veidā, lai Komisija varētu pieņemt pamatotu lēmumu. Četrus nedēļus laikā pēc šā paziņojuma saņemšanas Komisija var lūgt attiecīgo dalībvalsti vai norīkoto kompetento iestādi grozīt vai atsaukt lēmumu par atbrīvojuma piešķir

šanu. Ja attiecīgā dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde neizpilda minēto prasību četru nedēļu laikā, saskaņā ar Lēmuma 87/373/EEK 2. pantā paredzēto I procedūru galīgo lēmumu pieņem paātrināti.

Komisija ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli svarīgu informāciju.

3. Pieņemot lēmumu par 1. punktā minētajiem atbrīvojumiem, dalībvalsts vai norīkotā kompetentā iestāde un Komisija jo īpaši ņem vērā šādus kritērijus:

- a) mērķis izveidot konkurētspējīgu gāzes tirgu;
- b) vajadzība izpildīt sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un nodrošināt piegāžu drošību;
- c) dabasgāzes uzņēmuma stāvoklis gāzes tirgū un konkurences pašreizējais stāvoklis šajā tirgū;
- d) tas, cik nopietnas ir ekonomiskās un finansiālās grūtības, ar ko sastapušies dabasgāzes uzņēmumi un gāzes pārvades uzņēmumi vai tiesīgie patērētāji;
- e) attiecīgo līgumu parakstīšanas datumi un darbības termiņi, to skaitā tas, cik lielā mērā tajos iestrādātas iespējamās izmaiņas tirgū;
- f) centieni atrast problēmas atrisinājumu;
- g) tas, cik lielā mērā, ņemot vērā šīs direktīvas noteikumus, uzņēmumi ir varējuši pamatoti paredzēt nopietnu grūtību rašanos, uzņemoties attiecīgās piegādes saistības;
- h) pakāpe, kādā sistēmas ir saistītas ar citām sistēmām, un šo sistēmu savstarpējā izmantojamība, un
- i) ietekme, kādu atbrīvojuma piešķiršana atstās uz šīs direktīvas pareizu piemērošanu attiecībā uz iekšējā dabasgāzes tirgus netraucētu darbību.

Lēmumam par atbrīvojuma lūgumu attiecībā uz piegādes līgumiem, kas noslēgti pirms šīs direktīvas stāšanās spēkā, nebūtu jārada situācija, kad ir neiespējami atrast alternatīvu izeju, kas ir

ekonomiski dzīvotspējīga. Jebkurā gadījumā uzskata, ka nopietnas grūtības nepastāv, ja dabasgāzes pārdošanas apjomi nav mazāki par obligātajām patēriņa garantijām, kas ietvertas gāzes iegādes "take-or-pay" līgumos vai ciktāl attiecīgo gāzes iegādes piegādes līgumu var pielāgot, vai dabasgāzes uzņēmums var atrast alternatīvu izeju.

4. Dabasgāzes uzņēmumi, kam nav piešķirts 1. punktā minētais atbrīvojums, neatsaka vai vairs neatsaka pieeju sistēmai sakarā ar piegādes saistībām, ko tas uzņēmis gāzes iegādes līgumā. Dalībvalstis nodrošina to, ka tiek ievēroti attiecīgie VI nodaļas noteikumi.

5. Visus atbrīvojumus, ko piešķir saskaņā ar iepriekšminētajiem noteikumiem, pienācīgi pamato. Komisija lēmumu publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

6. Piecu gadu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā Komisija iesniedz pārskata ziņojumu par pieredzi, kas uzkrāta, piemērojot šo pantu, lai Eiropas Parlaments un Padome savlaicīgi varētu apsvērt vajadzīgos pielāgojumus.

26. pants

1. Dalībvalstis, kam nav tieša pieslēguma citu dalībvalstu savstarpēji saistītai sistēmai un kam ir tikai viens galvenais ārējais piegādātājs, var izdarīt atkāpi no šīs direktīvas 4. panta, 18. panta 1., 2., 3., 4. un 6. punkta un/vai 20. panta. Par galveno piegādātāju uzskata piegādātāju, kura tirgus daļa ir lielāka par 75 %. Šī atkāpe automātiski zaudē spēku, tiklīdz vairs nav spēkā vismaz viens no šiem nosacījumiem. Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.

2. Dalībvalsts, ko uzskata par jaunu tirgu un kas sakarā ar šīs direktīvas īstenošanu varētu sastapties ar būtiskām problēmām, un kam nav 25. pantā minēto piegādes līgumsaistību, var izdarīt atkāpi no šīs direktīvas 4. panta, 18. panta 1., 2., 3., 4. un 6. punkta un/vai 20. panta. Šī atkāpe automātiski zaudē spēku, tiklīdz dalībvalsti vairs neuzskata par jaunu tirgu. Par visām šādām atkāpēm ziņo Komisijai.

3. Ja šīs direktīvas īstenošana varētu radīt būtiskas problēmas dalībvalsts ierobežotā ģeogrāfiskā teritorijā un jo īpaši saistībā ar pārvades infrastruktūras attīstību, dalībvalsts var lūgt Komisiju uz laiku piešķirt atbrīvojumu no 4. panta, 18. panta 1., 2., 3., 4. un 6. punkta un/vai 20. panta noteikumu izpildes, lai veicinātu investīciju ieplūdi un attīstītu šo teritoriju.

4. Komisija var piešķirt 3. punktā minēto atbrīvojumu, jo īpaši ņemot vērā šādus kritērijus:

- vajadzība pēc investīcijām infrastruktūrā, ko nebūtu ekonomiski izdevīgi ekspluatēt tirgus konkurences apstākļos,
- vajadzīgo investīciju līmenis un investīciju atmaksāšanās izredzes,
- gāzes sistēmas lielums un attīstības pakāpe attiecīgajā teritorijā,
- attiecīgā gāzes tirgus izredzes,
- attiecīgā reģiona vai teritorijas ģeogrāfiskie izmēri un iezīmes, un
- sociāli ekonomiskie un ģeogrāfiskie faktori.

Atbrīvojumu var piešķirt tikai tad, ja šajā teritorijā nav izveidota gāzes infrastruktūra vai tā ir jaunāka par 10 gadiem. Pagaidu atbrīvojums nedrīkst pārsniegt 10 gadus, sākot no tā laika, kad veic pirmo gāzes piegādi šajā teritorijā.

5. Komisija informē dalībvalstis par lūgumiem, kas iesniegti saskaņā ar 3. punktu pirms lēmuma pieņemšanas, ievērojot 4. punktu un ņemot vērā prasību ievērot konfidencialitāti. Šo lēmumu, kā arī 1. un 2. punktā minētās atkāpes publicē *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī*.

27. pants

1. Līdz pirmā gada beigām pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par saskaņošanas prasībām, kas nav saistītas ar šīs direktīvas noteikumiem. Vajadzības gadījumā Komisija ziņojumam pievieno visus vajadzīgos saskaņošanas priekšlikumus, lai iekšējais dabasgāzes tirgus darbotos efektīvi.

2. Eiropas Parlaments un Padome izsaka savu viedokli par minētajiem priekšlikumiem divu gadu laikā pēc to iesniegšanas.

28. pants

Komisija pārskata šīs direktīvas piemērošanu un iesniedz ziņojumu par pieredzi, kas uzkrāta par iekšējā dabasgāzes tirgus darbību un 3. pantā minēto vispārīgo noteikumu īstenošanu, lai Eiropas Parlaments un Padome savlaicīgi, ņemot vērā uzkrāto pieredzi, varētu apsvērt iespēju pieņemt noteikumus iekšējā dabasgāzes tirgus turpmākai uzlabošanai, kas būtu spēkā 10 gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.

29. pants

Dalībvalstīs ne vēlāk kā divus gadus pēc 30. pantā norādītās dienas stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas nepieciešami, lai izpildītu šās direktīvas prasības. Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem šos tiesību aktus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāmas šādas atsauces.

30. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Kopienų Oficiālajā Vēstnesī*.

31. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Luksemburgā, 1998. gada 22. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētājs

J. M. GIL-ROBLES

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

J. CUNNINGHAM